

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
na v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gl. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar).

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Korak za korakom do smotra.

(Izvirni dopis iz Konjic.)

Dve nujni želji imamo Slovenci na sreč: da se nam presilna davkarska bremena zljajšajo in pa, da narodni jezik popolno pravico v šolah in uradnih dobi. Kar zadeva prvo gmotno željo, ki se brez bistvenih prememb v upravi izpeljati ne da, ne moremo sami ničesar storiti; to je stvar, ki jo imata drž. zbor in vlada v rokah. Kar pa zadeva narodno pravico, si zamoremo sami pomagati, če le hočemo. Gospodski se naj slovenski dopisuje, in gospodska bo slovenski odpisovala, ker je to njena dolžnost.

Ni davno tega, kar sta prišla od c. k. okr. glavarstva v Celji dva slovenska uradna dopisa do konjiške dekanije, ker je ta v dotični zadevi politični gospodski tudi v slov. jeziku bila pisala. Tako se brez dvoma povsod na slov. vloge župnijskih, dekanijskih, občinskih itd. uradnih slovenski odpisuje. Tako je raba slov. jezika v uradnih brez vsega hrupa dejansko izpeljana. Na visoko dunajsko vlado se v tem oziru ne smemo preveč zanašati, ker bi pri kakem pritiskovanju od visoke vlade vpor. uradnikov še stokrat bujši bil, kakor n. pr. na Českem, da si vlada tam ničesar druga storila ni, kakor le to, kar pravica glasno zahteva. Bodimo za zdaj zadovoljni s tem, da imamo vlado, ki pravičnih pritožb zastran žaljenja narodnih pravic ne odbija, nego pomaga, kolikor je le pri sedanjih zamotanih razmerah mogoče. Še drugega znamnja, da se je začelo pri nas daniti, naj omenim. Deležniki letošnjega pastirskega posveta v Konjicah sklenili so 20. julija enoglasno, da se naj v njih imenu želja, oziroma prošnja, visocemu ministerstvu za bogočastje in ukaznani, da bi se ministerski ukaz od dne 22. febr. 1872, po katerem bi ne bilo uzroka, dosedanje navade po župnijskih in dekanijskih uradih nemški uradovati opuščati, preklicati ter v soglasji z ustavno določbo § 17. od dec. 1867 blagovoli izreči, da omenjeno vis. ministerstvo ni zoper slovensko uradovanje po župnijskih in dekanijskih

uradih na slovenski zemlji. Tako se je glasila prošnja. Ravno je prišel odgovor na to prošnjo po ukazu c. k. predsedstva dež. vlade v Gradci od dne 19. okt. t. l. štev. 3244 glaseč se v nemškem izvorniku: „dass es den P. T. Petenten freigelassen bleibt, ihr Begehren im Wege des zuständigen bishöf. Ordinariates zur Kenntniss der hohen Regierung zu bringen“ — t. j. „da je deležnikom pastirske konferencije na voljo dano, svoje zahtevanje po dotičnem škof. ordinariatu visoki vladi na znanje dati.“ To je za nas silno važno! Iz tega ukaza se namreč vidi: 1. da vlada pravičnega zahtevanja konferencije ni odbila ter je ni volja, držati se Stremayr'jevega ukaza od 22. febr. 1872. Ko bi vlada mislila, tega ukaza še dalje se držati, bi bila prošnike naravno odpravila s tem, da iz tega nič ne bo.

2. Vlada sama pa tega vprašanja rešiti ne more, marveč mora preč. škofijstvo o tem svojo besedo povedati, kar je po vsem pravilno in naravno. Stvar se bo toraj preč. škofijstvu predložila ter utegnejo isto pot nastopiti vse dekanije, v katerih so se taiste želje in zahtevanja letos javljale. Od preč. škofijstva se pa vendar nadjati smemo, da se pravičnim tirjatvam ne boče vpiralo, ker bi po besedah poštenjaka in narodnega župana pri sv. Konigundi na Pohorji v zboru kat. polit. društva v Konjicah dne 18. avg. t. l. vendar prečudno bilo, ko bi se prečastiti ordinariat še tudi zanaprej držati hotel zastarele navade nemškega uradovanja, ko vendar če. naši duhovniki (je rekel Gradišnik) z nami tako lepo slovenski govorijo ter nam božjo besedo, ki je vendar več vredna kot uradne pisarije, v čisti slovenščini oznanjujejo.

Odkar so sv. Oče, papež Leon XIII., v svoji zgodovinski znameniti okrožnici zastran sv. slovanskih apostolov Cirila in Metodija do vseh nadškofov in škofov kat. svetla pokazali veliko važnost slovanskega naroda v Evropi, čigar šibka vejica smo tudi mi Slovenci; odkar so svitli cesar lani iz cesarskega prestola besedo izrekli, da se imajo narodi pomiriti s tem, da uživajo svoje narodne pravice, se ni več bati, da bi

se — cerkvena vlada narodnim pravicam in toraj uradovanju v narodnem jeziku vstavljala. Mirne vesti tedaj stopimo pred cerkveno vlado s prošnjo, da se začne pri župnijskih in dekanjskih uradih v narodnem jeziku uradovati, kakor se to godi po Českem in Hrvaškem, kder menda niso slabiji katoličanje, kakor smo mi Slovenci. Tisti časi, ko se je mislilo in na vse pretege praktično porabljal, da je namreč hujšalec ter ima debelo črno piko pri visoki vladi, kdor se za narodne pravice oglašal in svoj narod odkritosrečno in djansko ljubi, tisti časi so — ako Bog da, — po Donavi šli tje doli proti mršavi Turčiji za vselej.

Vojaška taksa.*)

Uže takrat, ko je bila sklenjena v državnem zboru vojaška taksa, govorili smo nekoliko o njej. Omenili smo o tem davku, da ga imajo plačevati le tisti, ki so v vojaških letih za vojaštvo nesposobni in da se ta davek ravna po premoženju. Ker se zdaj delajo priprave, da se izvršijo postave o vojaški taksi, zato je zelo potrebno, da se ljudstvo podučijo o njej, da bo vedelo: Kdo je dolžen to takso plačevati? Koliko ima vsak taksi podvrženi plačevati? Kako se je vesti pri ugovorih? Vsa ta vprašanja spodaj na drobno razložimo, da bo vsak, ki je vojaštvu podvržen, lahko vedel, kako se mu je vesti.

Najprvo vprašanje je! Kdo je po novejši postavi dolžen plačevati vojaško takso? Odgovor: Vsi tisti, ki so bili uže pri stavi ali naboru, pa niso bili potrjeni, ker so nesposobni za vojaško službo, potem tisti, ki so bili kakor edini sinovi starega očeta, matere vdove itd. vojaške službe oproščeni, ali ker so nezmožni postali, in tisti domačini, ki se iz Avstrijsko-ogerske države izselijo. Vojaška taksa teče od 1. januarja 1880 in prva taksa za leto 1880 se ima plačati meseca aprila 1881.

Kako daleč sega dolžnost vojaške takse? Ta taksa zadeva le one, ki so še le 1. januarja 1875 stopili v leta vojaške dolžnosti, in se raztega: 1. pri tistih, ki so bili zaradi nezmožnosti iz nabornega zapisnika izbrisani in pri tistih, ki so bili v tretje letnej vrsti ali pozneje za nezmožne izrečeni, na vsako leto vojaške službene dolžnosti, v katerem bi moral zadevajoči še služiti, ako bi bil potrjen takrat, ko je bil izbrisan iz nabornega zapisnika, oziroma ko je bil izrečen v tretje letnej vrsti za nesposobnega; 2. pri tistih, ki so bili zaradi nezmožnosti pred dovršeno službeno dolžnostjo iz vojaške zaveze izpuščeni, na toliko let, kolikor bi jih morali še služiti, da niso bili zaradi nezmožnosti izpuščeni; 3. to velja tudi

pri tistih, ki so bili izpuščeni iz vojaške zaveze zato, ker so bili mej tem kot edini sin, vnuk ali brat oproščeni; 4. pri oproščenih na tisti čas, kateri bi morali še služiti, da niso bili oproščeni; 5. pri izseljencih na vsako leto vojaške službene dolžnosti, kolikor bi jih imel zadevajoči še dejansko služiti ali ako bi bil za zmožnega spoznan.

Kolika je letna taksa? Letna taksa se plačuje pristojnim davkarjem; razdeljena je v 14 razredov ali vrst in znaša na leto: 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 in 100 gid. To takso določa vsako leto za vsakega posebej po zaslišanju župana pristojne občine posebna komisija, katerej je na čelu dotični c. k. okrajni glavar, razpoloži se vsako leto pri županu skoz 14 dni v občini pregled, in sme zadevajoči zoper visokost te takse v tridesetih dneh, potem ko se mu je taksa naznanila, pritožiti se pri c. k. deželnem namestništvu i na zadnji stopinji pri ministerstvu za deželno branbovstvo. Če je pa deželno namestništvo potrdilo komisijsko določitev, potem pritožba ni več dopuščena.

Po katerih načelih se je ravnavati pri določanju te takse? Visokost te takse se ravna po premoženju in zaslužku pri obrtniki, kakor tudi po čistemu dohodku tistega, ki je taksi podvržen, po predpisanih neposrednih davkih od obrstva, dohodkov od hiš, obresti in zemljiškega davka. 1 gold. vojaške takse na leto ima plačevati tisti taksi podvrženi, katerega zaslužek ali dohodek dosega navadno dnino in kateri ne plačuje nikakega neposrednega davka. Sicer pa se ima vojaška taksa praviloma tako določati, da znaša $\frac{1}{10}$ letnih neposrednih davkov z državnimi dokladi vred; ne všteto pa se nikake druge doklade, in se ima za podlago jemati tisti razred, kateremu se davek najbolj bliža. Uvrstiti pa se sme vojaški taksi podvrženi po vseh drugih ozira vrednih razmerah (premoženje, zaslužek, čisti dohodek) tudi v višji ali nižji razred.

Ali se sme taksa znižati ali popolnoma odpustiti? Taksi podvrženi se sme uvrstiti v nižji razred, ako so ga zadele vremenske nesreče, slaba letina ali druge nesreče. Prav iz teh vzrokov se smejo takse popolnoma oprostiti v posebej ozira vrednih primerljajih tisti, ki bi se imeli uvrstiti v kateri štirih najnižjih razredov.

Kdo je dolžen razen vojaštvu podvrženih tudi takso plačevati? Če taksi podvrženi za življenje nima dovolj premoženja ali dohodkov, tedaj prehaja ta dolžnost na tiste osebe, ki imajo po državljanstvu pravo skrbeti za njegovo preživljenje. Ti so: pred vsemi drugimi oče, in če je brez premoženja, mati, potem ded in babica od očetove in za tema od materine strani, nazadnje posinovnici. Taksna dolžnost teh oseb pa neha, da le vojaštvu podvrženi more sam plačati. Dokler traja taksna dolžnost roditeljev itd. ne sme se od vojaštvu podvrženega nikaka taksa zahtevati.

*) Naj bi to in prihodnje številko vsakdo shranil, ker skoraj hiše ne bo, katerej vojaška taksa ne bo prizadevala troškov, ali ne donajala dobrot. Reč je tedaj zelo važna. — (Uredn.)